

**PODATKI IZ POROČILA O DELU URADA REPUBLIKE
SLOVENIJE ZA PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA
ZA LETO 2011**

Ljubljana, avgust 2011

1 UVOD

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Ur. l. RS, št. 60/07, 19/10 in 77/11 v nadaljnjem besedilu ZPPDFT) v 72. členu določa, da mora Urad RS za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju Urad) najmanj enkrat letno o svojem delu poročati Vladi Republike Slovenije.

Poročilo o delu Urada za leto 2011 je že šestnajsto poročilo Vladi RS, nanaša pa se na obdobje od dne 1. 1. 2011 do dne 31. 12. 2011. Navedeno obdobje je glede statističnih in drugih številčnih podatkov prikazano posebej, zaradi primerjav med leti pa so v poročilu in v prilogah podani tudi določeni podatki iz prejšnjih obdobj.

Sistem odkrivanja pranja denarja je z uveljavitvijo preventivnih zakonov o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma¹ ter z ustanovitvijo uradov za preprečevanje pranja denarja, ki so po svetu nastali pred 20 leti, namenil pomembno vlogo tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam) in uradom za preprečevanje pranja denarja. Mednarodno uveljavljen izraz za te urade je *Financial Intelligence Unit – FIU*, oziroma v prevodu »finančna obveščevalna enota«, kar poenostavljeno pomeni, da je ena od njegovih nalog pošiljanje finančnih in drugih obveščevalnih podatkov pristojnim organom. Ta naloga urada je razvidna tudi iz definicije že omenjene Projektne skupine za finančno ukrepanje – FATF², po kateri so uradi za preprečevanje pranja denarja »**osrednji državni organ za sprejemanje, analiziranje in obveščanje pristojnih organov o sumljivih transakcijah in drugih morebitnih podatkih o pranju denarja ali financiranju terorizma**«.

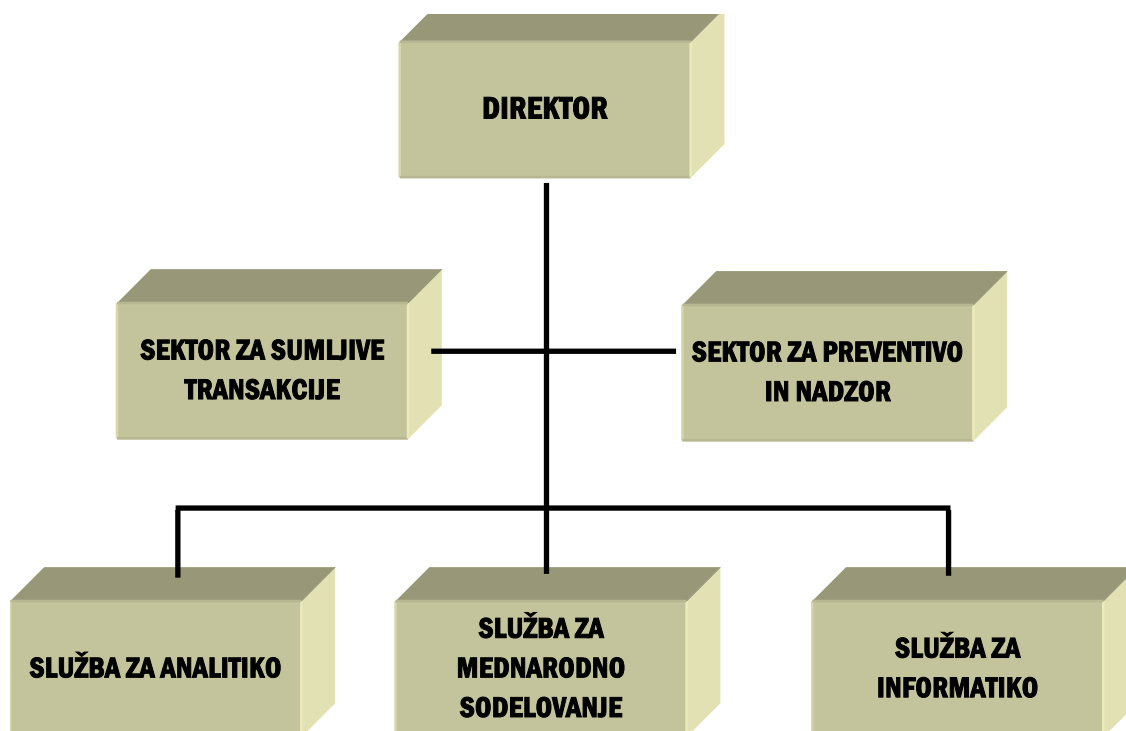
Glede na organizacijsko obliko se uradi po svetu delijo na administrativne, policijske, tožilske/sodne in hibridne vrste, največ je prvih (v skoraj polovici držav članic EU). Tudi naša država se je odločila za administrativni tip urada, ki nima policijskih pooblastil, s čemer je poleg odkrivanja poudarjena tudi njegova vloga pri preprečevanju³ pranja denarja in financiranja terorizma. Prednost takih uradov je v možnosti razvijanja zaupanja in sodelovanja urada s finančnimi institucijami, posebno z bankami. Urad je torej administrativni organ v sestavi Ministrstva za finance in deluje v vlogi posrednika med institucijami finančnega sistema na eni, ter organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj na drugi strani. V skladu s pooblastili analizira sporočene sumljive transakcije, ki mu jih sporočajo zavezanci in če pri tem ugotovi razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ali drugih kaznivih dejanj, zbrane podatke kot obvestilo ali informacije pošlje v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom, kakršna sta pri nas policija in tožilstvo. V zvezi z obvestili Urada policiji/tožilstvu je pomembno vedeti, da gre za obveščevalne podatke, ki vsebujejo občutljive finančne podatke, in ne za kazenske ovadbe v smislu Zakona o kazenskem postopku (ZKP).

¹ Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v naši nacionalni zakonodaji uzakonjeno v Kazenskem zakoniku leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja in bil Ustanovljen Urad RS za preprečevanja pranja denarja.

² Projektna skupina za finančno ukrepanje (Financial Action Task Force - FATF) je vodilno mednarodno telo za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma, ki postavlja mednarodne standarde na tem področju (49 priporočil FATF). Deluje pod okriljem OECD vendar ni njegovo telo. Slovenija ni članica te skupine predvsem zaradi strateške odločitve FATF, da za stalne članice sprejme le še redke države (ob upoštevanju največje možne velikosti FATF, enakomerne geografske zastopanosti držav članic in pomembnosti, oziroma moči posameznega gospodarstva).

³ Naloga Urada, ki se nanašajo na preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma so predlaganje sprememb predpisov, pripravljane smernic za zavezance, sodelovanje pri pripravi seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij, sodelovanje pri strokovnem usposabljanju zavezancev, spremljanje tipologij in trendov.

Organizacijske shema Urada

2 DELO URADA NA PODROČJU GOTOVINSKIH TRANSAKCIJ

Urad od organizacij, ki so navedene v 4. členu ZPPDFT, prejema podatke o vseh gotovinskih transakcijah nad 30.000 EUR, od carinskih organov pa prejema podatke o prenosih gotovine v vrednosti nad 10.000 EUR čez slovenski del meje Evropske Skupnosti na podlagi Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o kontroli gotovine ob vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje.

2.1 GOTOVINSKE TRANSAKCIJE NAD 30.000 EUR

Urad je v letu 2011 od zavezancev prejel podatke o **16.793 gotovinskih transakcijah** nad 30.000 EUR, kar je 9,4 % več kot leta 2010. Skupna vrednost teh transakcij je znašala **1.310.187.305 EUR** (več kot v letu 2010 ko je skupna vrednost j znašala 1.197.785.163 EUR). Med vsemi sporočenimi gotovinskimi transakcijami za leto 2011 je bilo 64,5 % transakcij izvršenih za fizične osebe, 34,5 % transakcij za domače pravne osebe in osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost in 2,0 % transakcij za tuje pravne osebe. Podrobnejši pregled števila gotovinskih transakcij je prikazan v Tabeli 1.

Tabela 1: Število in delež gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR v obdobju 2010 - 2011 po skupinah zavezancev

Organizacije	2010		2011		Indeks
	Število	Delež	Število	Delež	
Banke	13.494	87,6%	14.745	87,8%	109
Pošta	811	5,3%	877	5,2%	108
Igralnice	726	4,7%	805	4,8%	111
Hranilnice	247	1,6%	276	1,6%	112
Igralni saloni	130	0,8%	87	0,5%	67
HKS	3	0,019%	3	0,02%	100
Menjalnice	1	0,006%	0	0%	0
Skupaj gotovinske transakcije	15.412	100,0%	16.793	100,0%	109

2.2 PRENOSI GOTOVINE V VREDNOSTI NAD 10.000 EUR ČEZ MEJO EVROPSKE SKUPNOSTI

V skladu s 73. členom ZPPDFT morajo carinski organi najpozneje v treh dneh Uradu sporočiti podatke o prijavi vnosa ali iznosa gotovine v vrednosti 10.000 EUR ali več pri vstopu v Skupnost ali izstopu iz nje. V letu 2011 je bilo na slovenskem delu meje Skupnosti prijavljenih in s strani carinskih organov odkritih neprijavljenih prenosov gotovine čez mejo skupaj **267** (9 oziroma 3,5 % več kot v letu 2010).

V letu 2011 je bilo izvršenih skupno **177 vnosov gotovine**, kar je za 6,8 % manj kot leta 2010, in **90 iznosov gotovine**, kar je za 34,3 % več kot leta 2010. Vnosi za fizične osebe so predstavljali 94,4 %, za domača podjetja 3,4 % in za tuja podjetja 2,3 % vseh vnosov. Na drugi strani so iznosi za fizične osebe predstavljali 94,4 %, za domača podjetja 2,2 % in za tuja podjetja 3,3 % vseh iznosov. Za fizične osebe je bilo izvršenih 252 prenosov gotovine, kar je za 2 % več kot v predhodnem letu 2010.

V letu 2011 se je število odkritih primerov kršitve obveznosti prijave prenosa gotovine čez mejo Skupnosti glede na predhodno leto 2010 povečalo za 8 oziroma za 73 %. V letu 2010 je bilo odkritih 11 primerov kršitev, **v letu 2011 pa 19**. Med odkritimi neprijavljenimi prenosi je bilo 10 vnosov in 9 iznosov gotovine iz Skupnosti. Vsi neprijavljeni prenosi razen enega vnosa so bili opravljeni za fizične osebe.

3 DELO URADA NA PODROČJU SUMLJIVIH TRANSAKCIJ

Urad od zavezancev, navedenih 4. členu ZPPDFT (organizacij iz 1. odstavka 4. člena ZPPDFT ter odvetnikov, odvetniških družb in notarjev iz 2. odstavka 4. člena ZPPDFT), prejema podatke o sumljivih transakcijah ne glede na višino zneska in podatke o osebah, v zvezi s katerimi so podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Urad lahko začne nekatere zadeve obravnavati tudi na podlagi pobud določenih državnih in inšpekcijskih organov navedenih v 60. členu ZPPDFT ter na podlagi sporočenih dejstev borze in Klirinško depotne družbe d.o.o. v skladu s 74. členom ZPPDFT in nadzornih organov navedenih v 89. členu ZPPDFT. Poleg tega Urad na podlagi 64. in 65. člena ZPPDFT prejema določene podatke od sorodnih organov iz tujine ter preverja evidenco gotovinskih transakcij ter evidenco prenosov gotovine preko meja Skupnosti, ki prav tako lahko služijo kot osnova za pričetek zbiranja podatkov o sumljivih transakcijah, premoženju ali osebah.

ZPPDFT v drugem odstavku 53. določa, da Urad sprejema, zbira, posreduje in analizira podatke in informacije na podlagi ZPPDFT, v členih 61 in 62 pa Urad pooblašča, da v primerih, ko presodi, da so pri transakcijah podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma ali drugih, v 62. členu naštetih kaznivih dejanj, o tem obvesti pristojne organe.

3.1 ZADEVE, PRI KATERIH SO PODANI RAZLOGI ZA SUM PRANJA DENARJA IN FINANCIRANJA TERORIZMA

V Uradu smo leta 2011 v skladu z določili ZPPDFT odprli **327 novih zadev (ali 40% več kot leta 2010)**. Od tega so bili pri 323 zadevah podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1, medtem ko so bili pri 4 zadevah podani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1.

3.1.2 Prijavitelji

Podrobnejše podatke o prijaviteljih sumljivih transakcij in oseb, na podlagi katerih smo v Uradu leta 2011 odprli in obravnavali posamezne zadeve, prikazujemo v Tabeli 2 (skupaj s primerjalnimi podatki za obdobje 2006 - 2011). V Tabeli 2 so zajeti tisti prijavitelji, ki so izrecno določeni v ZPPDFT, saj Urad v skladu z določilom 53. člena tega zakona samo na podlagi takih zaznav lahko začne obravnavati določeno zadevo in uporabljati svoja pooblastila.

Tabela 2: Število in delež zadev po prijaviteljih v obdobju 2006 - 2011

PRIJAVITELJI	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. SPOROČENE SUMLJIVE TRANSAKCIJE - 38. ČLEN ZPPDFT	127	164	193	160	176	260
	77,90%	85,40%	77,82%	80,40%	75,54%	79,51%
Banke	123	157	175	151	164	238
Hranilnice	2	5	13	4	5	7
Pošta	2	2	2	2	1	4
BPD in DZU			1		1	1
Leasing					1	1
Revizorji in računovodje			2		1	
Prireditelji iger na srečo				3		1
Dejavnost prometa plemenitih kovin					2	8
Dejavnost prometa nepremičnin					1	
2. SPOROČENE SUMLJIVE TRANSAKCIJE - 49. ČLEN ZPPDFT	0	1	2	3	2	2
	0,00%	0,50%	0,81%	1,51%	0,86%	0,61%
Notarji		1			1	
Odvetniki			2	3	1	2
3. POBUDE - 60. ČLEN ZPPDFT	16	7	13	23	24	28
	9,80%	3,60%	5,24%	11,56%	10,30%	8,56%
Ministrstvo za notranje zadeve - UKP	10	5	8	15	18	17
Državno tožilstvo	4		1		2	2
Sodišče						3
Ministrstvo za finance - CURS	2		4	2	1	1
Komisija za preprečevanje korupcije		2		1	3	3
SOVA				5		2
4. SPOROČENA DEJSTVA - 89. ČLEN ZPPDFT	2	3	3	0	6	4
	1,20%	1,60%	1,21%	0,00%	2,58%	1,22%
ATVP			1			
Ministrstvo za finance - DURS	2	3	2		2	1
Tržni inšpektorat					1	2
Banka Slovenije					3	1
5. IZLOČENO IZ EVIDENC URADA	8	6	27	3	4	17
	4,85%	3,10%	10,89%	1,51%	1,72%	5,20%
6. URADI DRUGIH DRŽAV	12	11	10	10	21	16
	7,27%	5,70%	4,03%	5,03%	9,01%	4,89%
SKUPAJ	165	192	248	199	233	327

Iz Tabele 2 je razvidno, da so med vsemi zavezanci Uradu največ prijav sumljivih transakcij posredovale **organizacije iz 1. odstavka 4. člena ZPPDFT na podlagi 38. člena ZPPDFT** med njimi pa izstopajo **banke**, ki Uradu vsako leto posredujejo največje število transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja. Omenjeni trend je bil zaznan tudi v letu 2011, saj je bilo od vseh 327 odprtih zadev, kar 238 transakcij sporočenih s strani bank, kar znaša 72,78 % delež vseh prijav. V zvezi s sumljivimi transakcijami ugotavljamo, da smo v letu 2011 prejeli tudi nekaj več prijav s strani zavezancev, ki se ukvarjajo z dejavnostjo prometa s plemenitimi kovinami.

3.1.3 Število in dinamika odprtih in zaključenih zadev

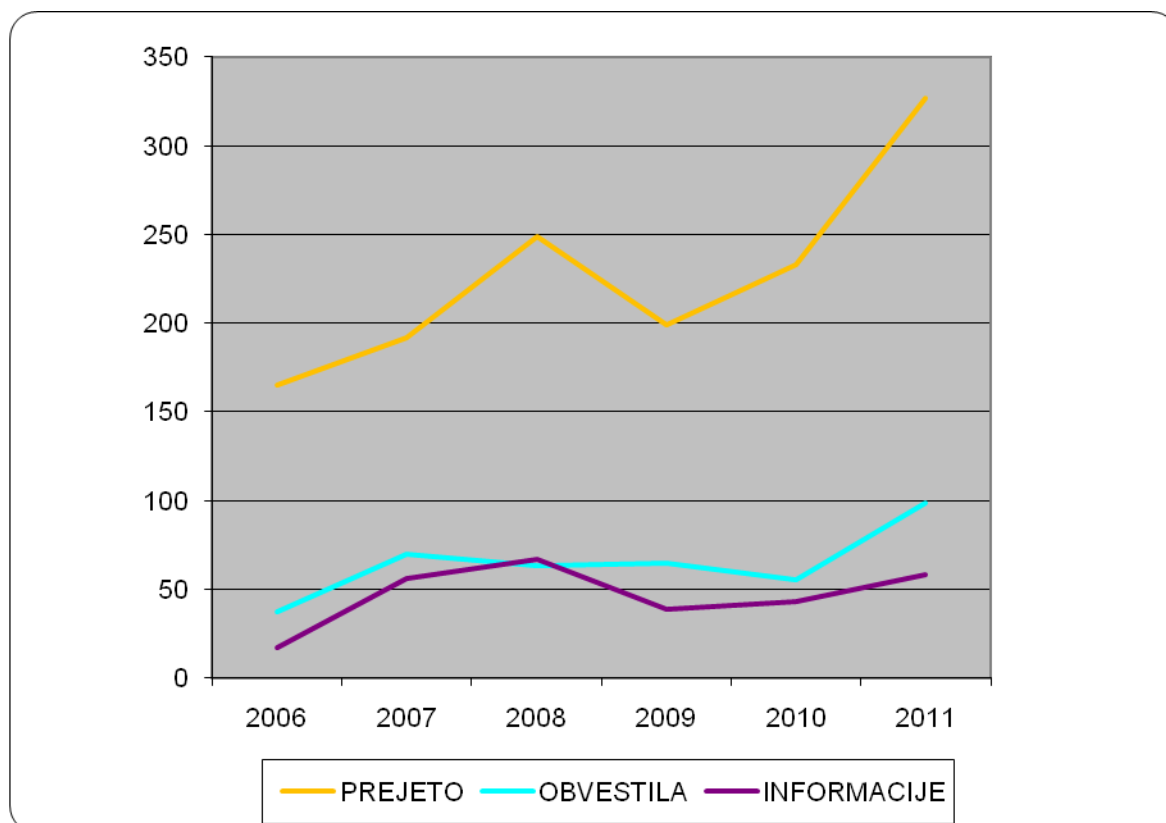
V nadaljevanju v Tabeli 3 prikazujemo število odprtih in zaključenih zadev v obdobju 2006 - 2011, torej prirast in zaključevanje zadev, ki jih je Urad obravnaval zaradi razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Tabela 3: Pregled odprtih in zaključenih zadev v Uradu v obdobju 2006 – 2011

LETO	PREJETO	ZAKLJUČENO OBVESTILA	ZAKLJUČENO INFORMACIJE	ZAKLJUČENO V URADU	ZAKLJUČENO SKUPAJ
2006	165	37	17	51	105
2007	192	70	56	59	185
2008	248	63	67	61	191
2009	199	65	39	111	215
2010	233	55	43	109	207
2011	327	99	58	99	256
Skupaj	1364	389	265	500	1110

Iz tabele je razvidno, da je leta 2011 Urad odprl 327 novih zadev in zaključil 256 zadev, od katerih jih je 157 v obliki obvestil zaradi razlogov za sum pranja denarja (99) ali informacij o drugih kaznivih dejanjih (58) posredoval pristojnim organom (policija/tožilstvo/DURS). V Grafu 1 so po letih prikazani podatki o številu prejetih zadev v razmerju do števila rešenih zadev, podanih obvestil o sumljivih transakcijah in informacij v obdobju 2006 – 2011.

Graf 1: Prikaz števila vseh prejetih zadev in rešenih zadev ter posredovanih obvestil o sumljivih transakcijah in informacij v obdobju 2006 - 2011

Glede na podatke iz prejšnjih let lahko ugotovimo, da se je število prejetih zadev od leta 2006 do leta 2008 vseskozi povečevalo. V letu 2009 se je, po dolgem času, število prejetih zadev glede na prejšnje leto zmanjšalo iz 248 novih zadev odprtih v letu 2008 na 199 v letu 2009, v letih 2010 in 2011 pa **se je prirast novih zadev zopet povečal iz 233 na 327 ali za 40% v enem letu**. V nadaljevanju poročila navajamo podatke o zadevah, ki smo jih v obliki obvestil in informacij posredovali v nadaljnjo obravnavo pristojnim organom.

3.1.4 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi ugotovljenih razlogov za suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po členu 245 KZ-1

Med zaključenimi zadevami je Urad tiste zadeve, pri katerih je z dodatnim zbiranjem in analizo podatkov ugotovil, da obstajajo nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, skupaj z dokumentacijo na podlagi 61. člena ZPPDFT odstopil v nadaljnjo obravnavo Upravi kriminalistične policije MNZ, v nekaterih primerih pa tudi pristojnemu državnemu tožilstvu.

Leta 2011 je Urad pri analiziranju 99 zadev ugotovil razloge za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, ki jih je v obliki 84 pisnih obvestil posredoval na UKP MNZ in/ali na državno tožilstvo, kar je 44 zadev več kot leta 2010 (ali povečanje za 45%). Razlog, da je število zadev večje od števila poslanih obvestil je v tem, da so nekatera obvestila vsebovala več med seboj povezanih zadev. Poleg omenjenih obvestil o sumljivih transakcijah, smo leta 2011 na UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu posredovali tudi 11 dopolnitev že podanih obvestil o sumljivih transakcijah.

Urad v okviru pooblastil, ki jih ima pri odkrivanju razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja ne more zagotovo ugotoviti, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo storjeno, vendar lahko, glede na zbrane podatke o okoliščinah transakcij oceni, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno. Med predhodnimi kaznivimi dejanji, iz katerih najverjetneje izvira umazan denar, je bilo v letu 2011 zaznanih največ kaznivih dejanj zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1 in/ali davčne zatajitve po 249. členu KZ-1. V podanih obvestilih o sumljivih transakcijah smo, poleg navedenih predhodnih kaznivih dejanj, kot verjetna, zaznali še predhodna kazniva dejanja ropa po 213. členu KZ, zlorabe položaja in pravic po 244. členu KZ, velike tatvine po 205. členu KZ-1, goljufije po 211. členu KZ-1, prepovedane proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami po členu 186 KZ-1 in neupravičenega sprejemanja daril po členu 241 KZ-1, medtem ko v nekaj primerih nismo mogli sklepati, katero predhodno kaznivo dejanje je bilo najverjetneje storjeno.

3.1.5 Zadeve, posredovane UKP MNZ in/ali državnemu tožilstvu zaradi suma storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1

Kot smo že navedli je Urad v letu 2011 prejel v obravnavo tudi 4 zadeve, pri katerih so obstajali razlogi za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma po členu 109 KZ-1, pri čemer v treh zadevah nismo potrdili razlogov za sum storitve kaznivega dejanja financiranja terorizma, medtem ko smo v eni zadevi te sume sicer potrdili, vendar bo ta zadeva statistično prikazana v našem poročilu za leto 2012.

3.1.6 Zadeve, posredovane UKP MNZ in drugim pristojnim državnim organom zaradi suma storitve drugih kaznivih dejanj

Leta 2011 je Urad na podlagi 62. člena ZPPDFT, v zadevah, pri katerih so bili ugotovljeni razlogi za sum storitve drugih kaznivih dejanj, posredoval pristojnim organom **58 zadev, ki smo jih opisali v 48 pisnih informacijah, kar je 15 zadev ali 35% več kot leta 2010** Glede na vrsto ugotovljenih kaznivih dejanj smo informacije posredovali naslednjim pristojnim državnim organom:

- UKP MNZ in DURS (37 informacij),
- samo na UKP MNZ (6 informacij),
- samo na DURS (5 informacij).

Večina informacij se je nanašala na sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve po členu 249. KZ-1 in/ali zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po členu 240 KZ-1, 7 informacij se je nanašalo na sume storitve kaznivih dejanj goljufije po členu 211 KZ-1 ali poslovne goljufije po 228. členu KZ-1 in ena na storitev kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic po členu 257 KZ-1.

V letu 2011 smo Davčni upravi RS (DURS) **posredovali 56 informacij**, kar je 32 informacij več kot v letu 2010. Podobno kot v preteklih letih smo na Uradu tudi v letu 2011 v več zadevah ugotovili, da so bili pri poslovanju fizičnih in/ali pravnih oseb izkazani nekateri razlogi za sum storitve kaznivega dejanja davčne zatajitve. V zadevah, ki so bile povezane s sumi davčne zatajitve pri **fizičnih osebah** so bile naše ugotovitve največkrat povezane z zatajitvijo dohodninskih obveznosti, prikritimi izplačili dobička ter ugotovljenim razkorakom med dejanskim premoženjem, s katerim razpolagajo davčni zavezanci v primerjavi z dohodki, prijavljenimi davčni upravi.

V zadevah, povezanih s sumi davčne zatajitve pri **pravnih osebah** so bili sumi največkrat povezani s poslovanjem »slamnatih« družb, izdajanjem fiktivnih faktur, gotovinskim poslovanjem, predvsem pa, podobno kot v preteklih letih, s sistemskimi utajami davka na dodano vrednost (DDV). V letu 2011 smo zaznali velik porast družb, za katere smo ugotovili, da obstaja sum, da bi lahko bila kanalska podjetja (*»conduit companies«*) v sistemu obračunavanja DDV oziroma zlorabo družb za potrebe servisiranja mehanizma »davčnega vrtiljaka« z namenom utaje DDV.

V Uradu ugotavljamo, da se DURS na naše informacije vsako leto odziva hitro in učinkovito. Podobno kot v preteklih letih ugotavljamo, da je DURS v večini zadev, povezanih z našimi informacijami, v okviru svojih pristojnosti že uvedla določene ukrepe in postopke ter **naknadno ugotovila in obračunane davčne obveznosti** tako iz naslova plačila posrednih, kot neposrednih davkov. Iz povratnih informacij DURS večinoma ni razvidna tudi višina naknadno ugotovljenih davčnih obveznosti, vendar lahko samo na podlagi zbranih podatkov v 5 večjih zadevah ugotovimo, da je bilo naknadno obračunanih davčnih obveznosti za najmanj 2.500.000 EUR.

Rezultati inšpekcijskih nadzorov in pregledov na podlagi informacij Urada so v večini primerov potrdili sume Urada o storitvah kaznivih dejanj davčnih zatajitev, prav tako so bile ugotovljene druge nepravilnosti in kršitve davčne zakonodaje. Urad torej poleg temeljne vloge odkrivanja in preprečevanju kaznivega dejanja pranja denarja, igra pomembno vlogo tudi pri odkrivanju in preprečevanju drugih kaznivih dejanj, med drugim tudi davčnih zatajitev.

3.1.7 Vrednost začasno zavarovanega premoženja v zadevah s področja pranja denarja

V nadaljevanju v Tabeli 4 prikazujemo podatke o številu zadev s področja pranja denarja, v katerih je sodišče v obdobju 2006 – 2011 v različnih fazah kazenskega postopka za pranje denarja odredilo začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi, ki se varuje oziroma vrednost tega premoženja.

Tabela 4: Pregled začasno zaseženega denarja v obdobju 2006 - 2011, po valutah

Leto	EUR	USD	GBP
2006	1 x nepremičnina		
2007	4.767.503	60.345	7.500
2008	1.925.828		
2009	3.225.415		
2010	44.593.694	1.107.000	
2011	330.592		
Skupaj	54.843.032	1.167.345	7.500
Skupaj v EUR	55.754.202		

Iz tabele 4 je razvidno, da je bil obdobju 2006 – 2011 skupno odrejen zaseg oziroma začasno zavarovanje zahtevkov za odvzem premoženjske koristi v skupni vrednosti **55.754.202 EUR**⁴. Začasno zavarovanje se je nanašalo na skupaj 31 fizičnih in 7 pravnih oseb v 21 zadevah v zvezi z utemeljenimi sumi storitve kaznivega dejanja pranja denarja. Po posameznih letih so sodišča navedeni ukrep odredila leta 2006 v eni zadevi, leta 2007 v treh zadevah, leta 2008 v dveh zadevah, leta 2009 v petih zadevah, leta 2010 v osmih zadevah in leta 2011 v dveh zadevah. Od teh zadev je začasno zavarovanje že poteklo v sedmih zadevah (1 iz 2006, 2 iz 2007, 2 iz 2008 in 2 iz 2010), zato vrednost premoženja iz teh zadev ni vključena v trenutno vrednost zavarovanega premoženja.

⁴ Zneska v valutah USD in GBP smo preračunali v EUR po referenčnem tečaju ECB z dne 31. 12.2011.

Samo v letu 2011 so sodišča na predlog tožilstev začasno zavarovala premoženje v skupni višini **330.592 EUR**. Začasno zavarovanje se nanaša na tri fizične osebe, ki jih tožilstvo zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja obravnava v treh zadevah. Natančnega zneska začasno zavarovanega premoženja ni mogoče podati, saj se nekateremu premoženja vrednost spreminja.

Ugotavljamo, da je na dan 31. 12. 2011 znesek še vedno začasno zavarovanega premoženja 55.739.682,08 EUR (preračunano po srednjem tečaju ECB na dan 31. 12. 2011, oziroma po tečaju, ki je veljal ob zamenjavi valut). Največji del tega premoženja se nanaša na začasno zavarovanje premoženja v obliki večje količine vrednostnih papirjev, nepremičnin in deležev podjetij v skupni vrednosti **44.067.890 EUR**. Drugi del tega premoženja se nahaja v obliki knjigovodskega denarja na računih Okrožnih sodišč v Sloveniji ali zasežene gotovine skupaj **10.816.238 EUR**, medtem ko se začasen zaseg premoženja v višini **1.107.000 USD** nanaša na znesek, s katerim je bila kupljena terjatev. Natančnega zneska začasno zavarovanega premoženja ni mogoče podati. V nekaterih primerih se namreč odredbe sodišč o začasnem zavarovanju nanašajo tudi na nepremičnine ali vrednostne papirje, katerih vrednost se neprestano spreminja, kot tudi vrednostne papirje, ki ne kotirajo na ljubljanski borzi in deleže družb, katerih vrednost lahko ocenimo le po knjigovodski vrednosti.

4 SODELOVANJE Z DRUGIMI DRŽAVNIMI ORGANI PRI ODKRIVANJU, PREISKOVANJU IN PREGONU PRANJA DENARJA

V Uradu smo v obravnavanem obdobju pri odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj pranja denarja aktivno sodelovali predvsem z UKP MNZ (Policijo), Skupino državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri Vrhovnem državnem tožilstvu, Banko Slovenije, ATPV, DURS, CURS in SOVO. V konkretnih zadevah smo sodelovali tudi s kriminalisti iz več policijskih uprav ter drugimi državnimi tožilci. Sodelovanje z navedenimi državnimi organi je potekalo na ravni predstojnikov in na operativni ravni med pooblaščenimi predstavniki organov.

V nadaljevanju podajamo podrobnejšo oceno delovanja tistega dela projekta boja proti pranju denarja, ki se nanaša na policijo, državno tožilstvo in pravosodje.

4.1 KAZNIVA DEJANJA IN IZVAJANJE 75. ČLENA ZPPDFT

ZPPDFT v 75. členu določa, da so zaradi centralizacije in analize vseh podatkov s področja pranja denarja sodišča, državna tožilstva in drugi državni organi dolžni Uradu posredovati podatke o kaznivih dejanjih pranja denarja in o prekrških iz ZPPDFT. Državni organi so na podlagi tega člena dolžni Uradu določene podatke posredovati tekoče, in enkrat letno Urad obvestiti o ugotovitvah v zvezi s prejetimi obvestili in informacijami, državna tožilstva in sodišča pa dvakrat letno (julija in januarja) o osebah in postopkih, zoper katere teče kazenski postopek ali postopek o prekršku.

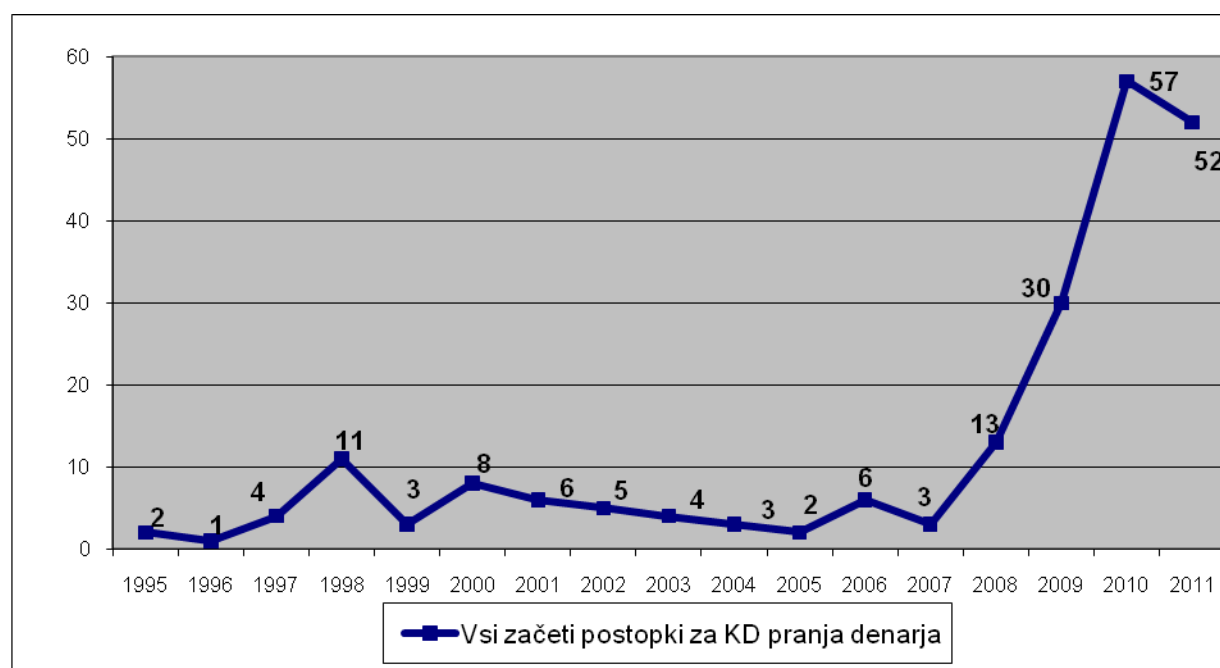
4.1.1 Kazniva dejanja pranja denarja

Na podlagi podatkov o vloženi kazenskih ovadbah, ki jih mora Policija⁵ tekoče posredovati Uradu ugotavljamo, da se je število vloženi kazenskih ovadb za kaznivo dejanje pranja denarja v letu 2011 glede na leto 2010 nekoliko zmanjšalo. V letu 2010 je Policija vložila 47 kazenskih ovadb za pranje denarja, v letu 2011 pa 38. Glede na to, da je tožilstvo samostojno pričelo postopek še v 14 zadevah je bilo je **v letu 2011 skupaj na novo vloženi kazenskih ovadb ali se je pričel postopek za kaznivo dejanje pranja denarja v 52 zadevah**(v letu 2010 v 57 zadevah).

⁵ Za navedeno sporočanje povratnih informacij Uradu o ugotovitvah, do katerih je Policija prišla na podlagi obvestil in informacij Urada se je mednarodno uveljavil angleški izraz »feedback«. Povratne informacije predstavljajo pomemben kazalec učinkovitosti Urada in Policije. Pred letom 2007 je Policija Uradu neformalno posredovala povratne informacije na podlagi dogovora, leta 2007 pa je bila navedena obveznost formalno predpisana z novim ZPPDFT.

Kot je razvidno iz Grafa 2 je bilo v Sloveniji v obdobju 1995-2011 zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja skupno podanih kazenskih ovadb ali pričetih postopkov v 210 zadevah.

Graf 2: Vsi začeti postopki za kaznivo dejanje pranja denarja po letih za obdobje 1995-2011

4.1.2 Kazenske ovadbe in postopki v zvezi s pranjem denarja pri katerih je sodeloval Urad

V skladu z ZKP je za odkrivanje kaznivih dejanj, med katerimi so tudi kazniva dejanja pranja denarja pristojna Policija, medtem ko je tožilstvo pristojno za pregon kaznivih dejanj. Kaznivo dejanje pranja denarja je bilo v Sloveniji prvič določeno v Kazenskem zakoniku iz leta 1995. Istega leta je pričel veljati tudi prvi zakon o preprečevanju pranja denarja. Zakon je v skladu z mednarodnimi standardi v Sloveniji uveljavil sistem boja proti pranju denarja, ki je določeno vlogo pri odkrivanju pranja denarja namenil tudi zavezancem (finančnim in nefinančnim institucijam), in sicer predvsem kot obveznost sporočanja sumljivih transakcij Uradu. S tem se je obveznost zaznavanja razlogov za sum pranja denarja prenesla tudi na zavezance in Urad. To pomeni, da je za učinkovito odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj pranja denarja pomembno dobro sodelovanje zavezancev in Urada na eni strani ter Policije in tožilstva na drugi strani. V nadaljevanju zato navajamo statistične podatke o številu in deležu zadev, pri katerih je s svojimi obvestili sodeloval tudi Urad, kot posrednik med zavezanci po ZPPDFT ter organi odkrivanja in pregona (Policija, tožilstvo). V Tabeli 5 prikazujemo število vseh začelih predkazenskih ali kazenskih postopkov v letu 2011 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, glede na izvor začetnega podatka o razlogih za sum pranja denarja, ki je sprožil preiskovanje Policije v smeri kaznivega dejanja pranja denarja.

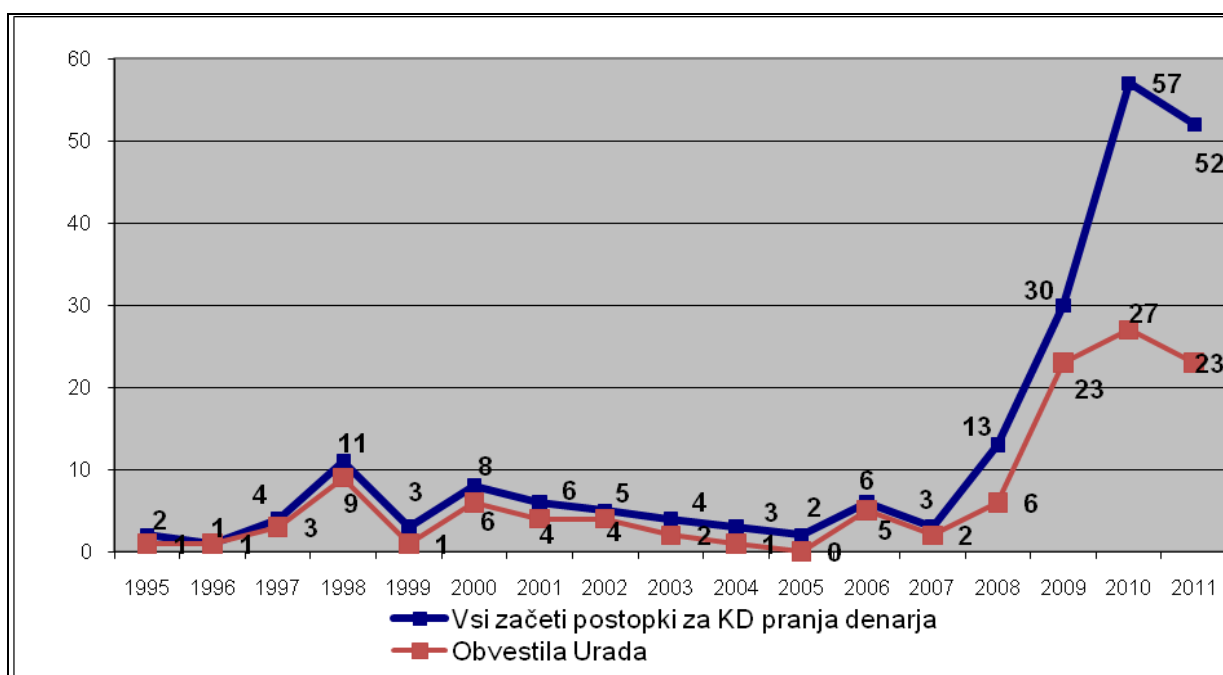
Tabela 5: Število vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja v letu 2011 glede na vir podatkov (zaznave razlogov za sum)

Vir podatkov	Prijavitelj Uradu	Število zadev	%
Obvestila in informacije Urada	Zavezanci iz ZPPDFT	19	36,53%
	Pobude MNZ UKP	2	3,84%
	Tuji FIU	1	1,92%
	Zavezanec in pobuda Policije	1	1,92%
Tožilstvo samostojno		11	21,15%
Policija samostojno		18	34,61%
Skupaj		52	

Iz tabele 5 je razvidno, da je **23 zadev (ali 44,23 %)** od skupno 52 novih zadev v letu 2011 zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja, **temeljilo na obvestilih in informacijah Urada**. Od vseh zadev s področja pranja denarja v letu 2011 se jih je 19 začelo na podlagi sporočenih podatkov, ki so jih Uradu v obliki sporočenih sumljivih transakcij posredovali zavezanci, kar je praktično enako kot zadnja tri leta, 2 na pobudo državnih organov, v 1 primeru je Urad pričel z zbiranjem podatkov na podlagi tako prijave zavezancev kot pobud, v 1 zadevi pa na podlagi podatkov iz zaprosila tujega FIU. Policija in tožilstvo sta v letu 2011 povsem samostojno (brez sodelovanja Urada) pričela predkazenski ali kazenski postopek zaradi pranja denarja v 29 zadevah.

V nadaljevanju predstavljamo še podatke o vseh začelih postopkih za pranje denarja za obdobje 1995 – 2011. Iz teh podatkov je razvidno, da so pristojne Policijske uprave v tem obdobju na pristojna državna tožilstva skupaj podale **163 kazenskih ovadb**, v **47 zadevah pa je neposredno zahtevo za preiskavo ali obtožnico podalo tožilstvo**. V Sloveniji so se tako v obdobju 1995-2011 zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja pranja denarja po 245. členu KZ-1 pričeli postopki v **210 zadevah**.

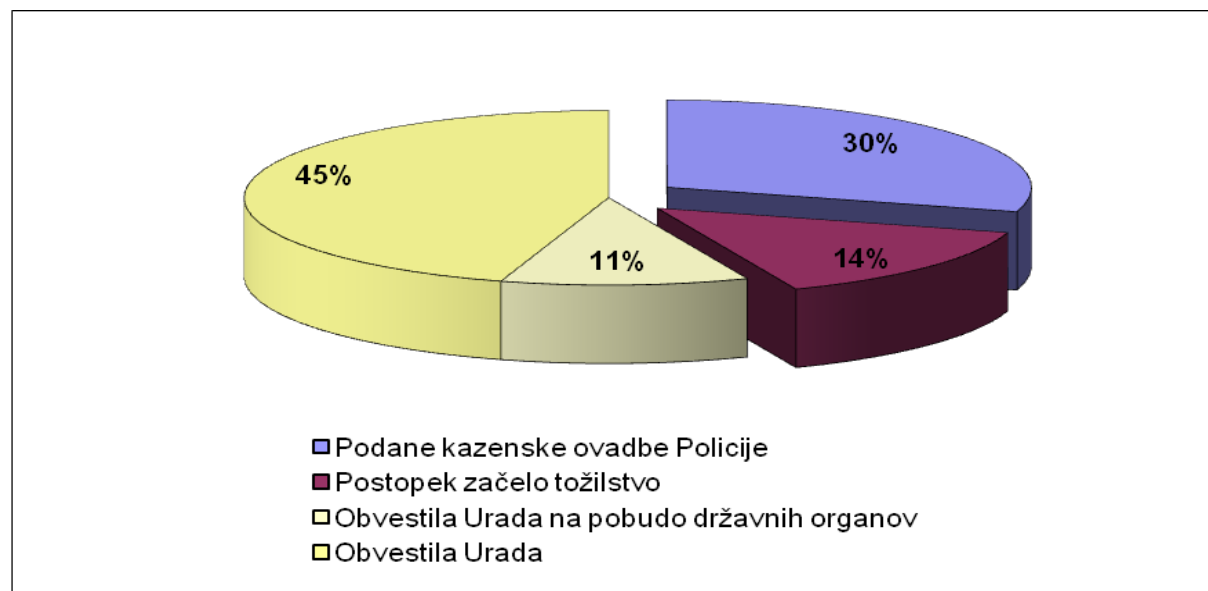
Graf 3: Število vseh začelih postopkov za pranje denarja (210 postopkov) po posameznih letih in število zadev, ki so temeljila na obvestilih Urada – primerjava

V obdobju 1995 – 2011 je **118 zadev od skupno 210 zadev (ali 56 %)** zaradi utemeljenih sumov storitve kaznivega dejanja pranja denarja temeljilo na obvestilih in informacijah Urada, ki jih je pričel obravnavati na podlagi prijav zavezancev iz 4. člena ZPPDFT na podlagi pobud, iz podatkov prejetih od tujega sorodnega

organa ali iz podatkov v evidenci gotovinskih transakcij. Od tega se je **41 % (ali 86 zadev od 210) zadev začelo na podlagi podatkov, ki so jih Uradu v obliki prijav sumljivih transakcij posredovali zavezanci iz ZPPDFT**. Navedeni podatki so v nadaljevanju predstavljeni še grafično, in sicer v Grafu 4 predstavljamo deleže vseh začelih postopkov zaradi utemeljenih razlogov za sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v obdobju 1995 – 2011 glede na izvor podatkov, na podlagi katerih so se ti postopki začeli.

Graf 4: Delež vseh začelih postopkov za kaznivo dejanje pranja denarja v obdobju 1995 – 2011 glede na državni organ izvora podatkov

Kot je razvidno iz Grafa 4 se je v obdobju 1995 do 2011 od vseh 210 zadev povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja **56% začelo na podlagi podatkov iz obvestil in informacij Urada**. Iz grafa je še vedno moč razbrati pomembno vlogo zavezancev pri odkrivanju razlogov za sum kaznivega dejanja pranja denarja, vendar je očitno, da so se aktivnosti Policije pri samostojnem odkrivanju in preiskovanju kaznivega dejanja pranja denarja tudi povečale.

Policija mora v skladu s 75. členom ZPPDFT Uradu enkrat letno posredovati ugotovitve, do katerih so prišli na podlagi prejetih obvestil in informacij Urada. Iz podatkov prejetih od Policije do konca leta 2011 je razvidno, da je Policija na podlagi 210 obvestil in informacij Urada podala še kazenske ovadbe za druga kazniva dejanja, ki niso pranje denarja. Največkrat gre za gospodarska kazniva dejanja (davčna zatajitev, zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, goljufije). Navedeni podatki kažejo na pomembno vlogo Urada pri zaznavanju sumov pranja denarja, kakor tudi drugih kaznivih dejanj.

4.1.3 Statistični podatki o postopkih v zvezi s podanimi kazenskimi ovadbami

Iz podatkov, ki smo jih za leto 2011 prejeli od državnih tožilstev in sodišč, je razvidno, da so bili predkazenski in postopki v zvezi s temi 210 zadevami zoper 458 fizičnih in 65 pravnih oseb na dan 31. 12. 2011 v naslednjih fazah:

Tabela 6: Faze postopkov, v katerih so se na dan 31. 12. 2011 nahajale zadeve povezane s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja

FAZA POSTOPKA	Število zadev	Število oseb	% zadev
DT*: ovadba zavržena	17	38	8,09 %
DT: še ni odločitve	75	195	35,71 %
DT: zahteva za preiskavo	30	71	14,28 %
PS**: uvedena preiskava	25	73	11,90 %
DT/SODIŠČE: obtožnica	27	57	12,85 %
SODIŠČE: nepravnomočne obsodilne sodbe	2	5	0,95 %
SODIŠČE: pravnomočne oprostilne sodbe	10	20	4,76 %
SODIŠČE: pravnomočne obsodilne sodbe	5	8	2,38 %
DT/SODIŠČE: odstop od pregona, zastaranje, zaustavitve	15	50	7,14 %
SODIŠČE: odstop kazenskih spisov v tujino	4	6	1,90 %
Skupaj:	210	523	100%

* DT pomeni državno tožilstvo

** PS pomeni preiskovalni sodnik

Na Uradu že drugo leto zapored ugotavljamo, da se močno povečuje skupno število zadev, v katerih potekajo postopki v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja. Konec leta 2009 je bilo takih zadev 101, konec leta 2010 158 in konec leta 2011 210, kar pomeni, da se je število zadev, v katerih je bil ugotovljen vsaj utemeljen sum storitve kaznivega dejanja pranja denarja v zadnjih dveh letih več kot podvojilo.

Iz Tabele 6 izhaja, da se je na dan 31. 12. 2011 od 210 zadev povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja **pravnomočno končalo že 51 zadev** na naslednje načine:

- v 17 zadevah je tožilstvo zavrlo kazensko ovadbo,
- **v 10 zadevah je bila izrečena pravnomočna oprostilna⁶ sodba,**
- **5 zadev se je končalo s pravnomočno obsodilno⁷ sodbo,**
- v 15 zadevah so tožilstva odstopila od pregona ali pa je sodišče ustavilo kazenski pregon,
- 4 zadeve so bile v nadaljnjo reševanje odstopljene v tujino.

V nadaljnjih **75 zadevah tožilstvo še ni sprejelo odločitve** o kazenskem pregonu, medtem ko je **v 82 zadevah tožilstvo že pričelo s kazenskimi postopki na sodišču**, in sicer:

- v 30 zadevah je zahtevalo preiskavo - povečanje za 15 zadev glede na leto 2010,
- v 25 zadevah je bila preiskava uvedena – povečanje za 2 zadevi glede na leto 2010,

⁶ V obdobju od uveljavitve kaznivega dejanja pranja denarja v Kazenskem zakoniku dne 1. 1. 1995 do konca leta 2011 je bilo v naši državi izrečenih 15 pravnomočnih sodb, med njimi 10 oprostilnih in 5 obsodilnih. Prva sodba, ki je bila pri nas sploh izrečena za kaznivo dejanje pranja denarja je bila oprostilna sodba iz oktobra 1999, ki je postala pravnomočna februarja 2001, ko je bila pritožba tožilstva zavrnjena. V naslednjih letih ji je sledilo še 9 oprostilnih sodb, zadnja je bila izrečena leta 2009. Poudarjamo, da v tej analizi med oprostilne sodbe štejemo tudi sodbo, ki je bila na prvostopenjskem sodišču izrečena marca 2001 kot obsodilna sodba, vendar je bila že v istem letu tudi razveljavljena. Po mnenju sodišča ni šlo za nezakonito dejavnost niti ni bil v sodbi obrazložen načini prikrivanja protipravno pridobljene premoženjske koristi. Spis je bil nato leta 2002 sicer dodeljen novemu izvedencu, vendar je bil postopek leta 2004 ustavljen zaradi smrti obtoženca.

⁷ Prva obsodilna sodba, ki je postala v naši državi pravnomočna, je bila izrečena maja 2006, tej sodbi so sledile še štiri pravnomočne obsodilne sodbe, ena v letu 2008, ena v letu 2010 in 2 v letu 2011.

- v 27 zadevah pa je že vložena obtožnica – povečanje za 10 zadev glede na leto 2010.

V **2 zadevah** je sodišče že izreklo obsodilni sodbi, ki pa zaradi sproženega pritožbenega postopka še nista pravnomočni.

V Tabeli 7 prikazujemo število vseh zadev, v katerih potekajo kazenski postopki zaradi kaznivega dejanja pranja denarja, na zadnji dan posameznega leta.

Tabela 7: Primerjava števila zadev povezanih s storitvijo kaznivega dejanja pranja denarja po fazah postopkov na zadnji dan posameznega leta za obdobje 2006-2011

FAZA POSTOPKA	2006	2007	2008	2009	2010	2011
DT*: ovadba zavržena	13	14	14	14	15	17
DT: še ni odločitve	4	3	7	22	59	75
DT: zahteva za preiskavo	6	5	11	14	15	30
PS**: uvedena preiskava	6	8	9	16	23	25
DT/SODIŠČE: obtožnica	7	9	8	8	17	27
SODIŠČE: nepravnomočne obsodilne sodbe				1	1	2
SODIŠČE: pravnomočne oprostilne sodbe	7	7	8	10	10	10
SODIŠČE: pravnomočne obsodilne sodbe	1	1	2	3	3	5
DT/SODIŠČE: odstop od pregona, zastaranje, zaustavitve	7	7	8	9	11	15
SODIŠČE: odstop kazenskih spisov v tujino	4	4	4	4	4	4
Skupaj	55	58	71	101	158	210

Iz tabele je razvidno, da se število zavrženih zadev v primerjavi s prejšnjimi leti praktično ni spremenilo, saj je tožilstvo v letu 2011 zavrželo samo dve kazenski ovadbi za pranje denarja. Prav tako so je glede na leto 2010 le za malenkost spremenilo število odstopov od pregona (1 primer), v treh pa je pregon zastaral, medtem ko je število zadev odstopljenih v tujino ostalo nespremenjeno. Nespremenjeno je tudi število oprostilnih sodb, medtem ko se je število nepravnomočnih sodb povečalo za 1 sodbo, število pravnomočnih sodb pa za 2.. Število sodb se v zadnjih šestih letih sicer stalno povečuje, v letu 2011 so sodišča tako izdala kar dve pravnomočni obsodilni sodbi, vendar gre še vedno za relativno majhno število končnih sodb. Po drugi strani se je izjemno povečalo število zadev s področja pranja denarja, ki so že v kazenskem postopku, se pravi v fazi zahteve za preiskavo, preiskave ali obtožnice. **Število teh zadev v fazi zahteve za preiskavo, preiskave ali obtožnice se je iz 55 zadev v letu 2010 povečalo na 82 zadev v letu 2011. Navedeni trend na Uradu ugotavljamo že od leta 2009 dalje, ko se je število zadev v teh ključnih fazah povečalo za 10 zadev, v letu 2010 za 17 zadev in v letu 2011 za kar 27 zadev.**

Ocenjujemo, da bo to izjemno število zadev v fazah zahteve za preiskavo, preiskave in obtožnice, slej ko prej prineslo rezultat tudi v povečanju števila končnih sodb. Povečanje sodb (tako oprostilnih kot obsodilnih) bo imelo tudi vpliv na vzpostavitev sodne prakse v zadevah povezanih s kaznivim dejanjem pranja denarja. Sodna praksa bo namreč konkretizirala nekatere temeljne elemente kaznivega dejanja pranja denarja, kar bo v prihodnje vplivalo na vse postopke v zvezi s pregonom kaznivega dejanja pranja denarja, da bodo hitrejši in jasnejše in posledično v prihodnosti prineslo tudi večje učinke na področju preprečevanja pranja denarja v Sloveniji.

5 PREVENTIVA IN NADZOR

Delo Urada na področju preventive in nadzora je v letu 2011 obsegalo:

- pripravo predloga sprememb in dopolnitev ZPPDFT;
- pripravo mnenj in stališč v zvezi z izvajanjem ZPPDFT in podzakonskih aktov, izdanih na njegovi podlagi;
- sodelovanje pri pripravi sprememb drugih slovenskih predpisov, ki neposredno ali posredno zadevajo preprečevanje in odkrivanje pranja denarja ali financiranja terorizma;
- sodelovanje v odborih mednarodnih teles (Evropska unija, Svet Evrope), ki se ukvarjajo s preprečevanjem in odkrivanjem pranja denarja;
- priprava akcijskega načrta v zvezi s Poročilom o četrtem krogu ocenjevanja R Slovenije, ki se je nanašalo na spremljanje ukrepov za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma v Republiki Sloveniji, ki ga izvaja Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma (MONEYVAL) ;
- nadzor nad izvajanjem določil ZPPDFT pri zavezancih iz 4. člena ZPPDFT;
- sodelovanje pri izobraževanju in strokovnem usposabljanju tako zaposlenih pri zavezancih po ZPPDFT kot uslužbencev v domačih državnih organih in nosilcev javnih pooblastil, sodelovanje pri izobraževanju sorodnih institucij in organov tujini;
- obveščanje javnosti in vodenje postopkov o dostopu do informacij javnega značaja;
- tekoče urejanje internetne strani Urada v skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja;
- sodelovanje v Medresorski delovni skupini za pripravo ukrepov za preprečevanje davčnih utaj pri gotovinskem poslovanju;
- sodelovanje v Medresorski delovni skupini za ustanovitev Urada za odvzem premoženjske koristi pridobljene s kaznivim dejanjem;
- sodelovanje pri delu Sosveta za statistiko kriminalitete pri Statističnem uradu R Slovenije.

5.1 DELO NA PODROČJU SPREMEMB IN DOPOLNITEV PREDPISOV

5.1.2 *Spremembe in dopolnitve ZPPDFT*

Na pobudo skupine poslancev Državnega zbora Republike Slovenije je bil dopolnjen 38. člen ZPPDFT ter na predlog Urada sprejet povsem nov 70.a člen ZPPDFT. Poslanci so s svojim predlogom želeli doseči transparentnost nakazil finančnih sredstev v območja, ki so znana kot off shore finančni centri. Transparentnost in na nek način preventivni učinek na subjekte, ki izvršujejo transakcije v navedena območja, naj bi dosegli z objavo tovrstnih podatkov na internetni strani Urada. S sprejetjem 70.a člena ZPPDFT pa se je Uradu želelo dati možnost pridobivanja, analize in obdelave določenih statističnih podatkov, na podlagi katerih bi lahko Urad zaznaval in predvideval morebitne trende pranja denarja ali financiranja terorizma. Predvsem gre za zaznavanje anomalij v delovanju finančnega sistema R Slovenije in analizo finančnih tokov. S svojimi ugotovitvami oziroma z rezultati opravljenih analiz, ugotovljenih ocen tveganj, pojavnimi oblikami in trendi pranja denarja in financiranja terorizma bo Urad seznanjal tako javnost preko objav svojih ugotovitev na svoji internetni strani kot tudi Vlado R Slovenije s posebnimi poročili in/ali v okviru svojih rednih letnih poročil o delu urada.

5.1.3 *Pisna mnenja in navodila Urada v zvezi z izvajanjem ZPPDFT*

V letu 2011 je Urad podal 40 pisnih mnenj oziroma stališč v zvezi z razlago Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT), ki so jih Uradu zastavili zavezanci. Urad je podal mnenja in stališča, ki so se nanašala predvsem na vprašanja operativnega značaja, kot so:

- izvajanje pregleda strank pri odpiranju računov oziroma vzpostavljanju trajnega poslovnega razmerja;
- izvajanje pregleda stranke pri sklepanju dodatnega poslovnega razmerja;
- opustitev pregleda stranke pri določenih produktih;
- izvajanje drugega odstavka 38. člena ZPPDFT;
- priprava analize tveganja;
- ugotavljanje in postopek v primeru tuje politično izpostavljene osebe;
- izvajanje pregleda strank preko tretjih oseb;

- hramba podatkov in dokumentacije;
- izvajanje ukrepov v podružnicah in hčerinskih družbah v večinski lasti, ki imajo sedež v tretji državi;
- sporočanje gotovinskih transakcij nad 30.000 EUR;
- sporočanje sumljivih transakcij;
- izvajanje ostalih nalog po ZPPDFT.

Večino pisnih mnenj Urad sproti objavlja tudi na svoji spletni strani, tako da so na voljo vsem zavezancem in ostali zainteresirani javnosti.

5.2 DELO V OKVIRU MEDNARODNIH TELES

Delo Urada je bilo tudi v letu 2011 v veliki meri vezano na delovanje Posebnega odbora pri Svetu Evrope MONEYVAL in Odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma pri Evropski komisiji.

5.2.1 Odbor strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL)

V letu 2011 so bila v Strasbourgu sklicana tri zasedanja **odbora MONEYVAL**, katerih so se udeležili tudi predstavniki Urada, njihova vsebina pa je podrobneje prikazana v nadaljevanju:

35. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (11. 4. 2011– 14. 4. 2011)

Člani slovenske delegacije, v kateri sta bili poleg predstavnikov Urada tudi predstavnik Banke Slovenije in Ministrstva za notranje zadeve, so se udeležili tega zasedanja, na katerem so se obravnavala in bila sprejeta poročila o 4. krogu ocenjevanja ukrepov s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za Albanijo in Češko, prvo poročilo o napredku za Bosno in Hercegovino, drugi poročili o napredku za Bolgarijo in Hrvaško ter poročila v okviru posebnih postopkovnih pravil za Moldavijo, Bosno in Hercegovino in Albanijo. Na zasedanju so se obravnavale tudi:

- prošnja Svetega sedeža (Vatikana) za vključitev v mednarodne aktivnosti s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- stanje v zvezi s Konvencijo Sveta Evrope o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem ter financiranju terorizma (CETS 198). Konvencijo je ratificiralo 22 držav, podpisalo pa še dodatnih 12.
- dogajanje na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v drugih mednarodnih organizacijah (FATF, Mednarodni monetarni sklad, Svetovna banka, OSCE, Evropska unija, EBRD itd.)
- organizacija seminarja o tipologijah pranja denarja in financiranja terorizma, ki je potekal v Tel Avivu od 31. 10. 2011 do 2. 11. 2011.

36. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (26. 9. 2011– 30. 9. 2011)

Slovenska delegacija, v kateri je bila poleg predstavnikov Ministrstva za notranje zadeve in Ministrstva za pravosodje tudi predstavnica Urada se je udeležila tega zasedanja, na katerem so bila obravnavana in sprejeta poročila o četrtem krogu ocenjevanja stanja s področja ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za Slovaško, Ciper in San Marino ter druga poročila o napredku tretjega kroga ocenjevanja za Rusko federacijo in Makedonijo. Delegacije Albanije, Bosne in Hercegovine ter Moldavije so morale poročati o napredku v njihovih državah na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Mednarodne organizacije (Mednarodni monetarni skladi, Svetovna banka, skupina EGMONT, Evropska komisija itd.) so predstavile svoje projekte in novosti s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

37. plenarno zasedanje odbora MONEYVAL (13. 12. 2011 – 16. 12. 2011)

Tega zasedanja sta se poleg predstavnice Urada udeležila tudi predstavnik Banke Slovenije in Ministrstva za notranje zadeve, na njem pa so bila obravnavana in sprejeta druga poročila o napredku tretjega kroga ocenjevanja odbora MONEYVAL s področja ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za Monako, Azerbajdžan, Izrael, Estonijo in Romunijo. Delegacije Albanije, Bosne in Hercegovine, Ukrajine, Gruzije, Makedonije, Hrvaške in Moldavije so morale v skladu s postopkovnimi pravili odbora MONEYVAL poročati o napredku v njihovih državah s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Na zasedanju je bil obravnavan tudi program plenarnih zasedanj in ocenjevanj za leto 2012, seznam držav, ki bodo pregledale in poročale o poročilih, ki bodo na urniku

marčevskega zasedanja, informacije mednarodnih organizacij s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (FATF, Mednarodni denarni sklad, Svetovna banka, OSCE, Evropska unija, EBRD itd.)

Predstavniki Urada se je od 30. 10. 2011 do 3. 11. 2011 v Tel Avivu udeležil 10. Konferenca strokovnjakov Sveta Evrope s področja tipologij pranja denarja. Srečanje je potekalo v obliki dveh delovnih skupin, prva je obravnavala tipologije pranja denarja pri TBML («trade based money laundering»), druga pa začasne zaustavitve transakcije ter zahteve za tekoče spremljanje finančnega poslovanja stranke. Predstavniki urada je bil član druge delovne skupine, v kateri so bili predstavljeni zakonodaja in statistični podatki posameznih držav udeleženk, poleg tega pa so pripravljali vprašalnik, ki se nanaša na začasno zaustavitev transakcij ter zahtevo za tekoče spremljanje finančnega poslovanja strank.

5.2.2 Evropska unija

V letu 2011 so bili v Bruslju sklicani štiri sestanki odbora za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (treh se je udeležil tudi predstavnik urada) njihova vsebina pa je podrobneje prikazana v nadaljevanju:

29. sestanek odbora je potekal dne 16. 2. 2011, na njem se je obravnavala lista enakovrednih držav, ki niso članice EU in spoštujejo mednarodne standarde s področja pranja denarja, vendar dokončna lista držav še ni bila sprejeta. Obravnavan je bil dokument, ki je postavljala smernice državam v zvezi z nadzorom in obveznostjo sporočanja podatkov uradom v primerih, ko ima plačilna institucija ene države agente ali podružnico v drugi državi. Predstavljen je bil tudi akcijski plan FATF v zvezi s financiranjem širjenja jedrskega orožja.

30. sestanek odbora je potekal dne 15. 6. 2011, na njem pa se je nadaljevalo usklajevanje seznama enakovrednih držav. Dogovorjeno je bilo, da bo tretja država uvrščena na seznam le, če je možen vse splošen konsenz med državami članicami, poleg tega pa naj bi se pri ocenjevanju ustreznosti posamezne države upoštevali tudi drugi kriteriji kot so na primer razširjenost korupcije in organiziranega kriminala ter poleg uradnih poročil (FATF in MONEYVAL) tudi ostali kredibilni viri kot so na primer poročila neprofitnih organizacij. Na EU seznam enakovrednih držav sta bili uvrščeni Koreja in Aruba, Nova Zelandija je bila izključena. Predstavljene so bile načrtovane aktivnosti v zvezi z revizijo Direktive 2005/60/ES o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma in sicer naj bi bila do marca 2012 pripravljena ocena učinkov obstoječe ureditve, na podlagi katerih naj bi se začrtalo jasne cilje in se (na podlagi spremenjenih FATF standardov) pričelo s pripravami na spremembe te direktive.

31. sestanek odbora je potekal dne 17. 10. 2011, na katerem so se države članice zopet usklajevale zaradi seznama enakovrednih držav ter konsenza, ki je potreben, da se posamezna država uvrsti oziroma ostane na seznamu. Velika Britanija je napovedala, da bo za uvrstitev na seznam predlagala British Virgin Islands, Cayman Islands, Montserrat, Jersey, Guernsey in Isle of Man, medtem ko je Ciper najavil kandidaturu nekaterih držav članic odbora Sveta Evrope MONEYVAL. Diskusija je tekla tudi o reviziji Direktive 2005/60/ES o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma, ki bo potekala v letu 2012.

5.3 SODELOVANJE PRI IZOBRAŽEVANJU IN STROKOVNEM USPOSABLJANJU

6. točka prvega odstavka 43. člena ZPPDFT in Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS, št. 10/08) določata, da morajo organizacije iz 4. člena ZPPDFT poskrbeti za strokovno usposabljanje vseh delavcev, ki opravljajo naloge po tem zakonu. 70. člen ZPPDFT nadalje določal, da pri strokovnem usposabljanju zavezancev sodeluje tudi Urad.

Na tej podlagi in v okviru mednarodnega sodelovanja so predstavniki Urada v letu 2011 izvedli skupno 47 ur 15 min usposabljanj na različnih seminarjih doma in v tujini. Od tega je bilo 39 ur predavanj izvedenih doma, 8 ur predavanj pa v tujini.

5.4 INFORMACIJE JAVNEGA ZNAČAJA

Skladno s 4. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/2006-UPB2); v nadaljevanju: ZDIJZ) je informacija javnega značaja vsaka informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom, ali pridobil od drugih oseb.

Na podlagi 5. člena ZDIJZ so informacije javnega značaja prosto dostopne pravnim in fizičnim osebam, pri čemer ima vsak prosilec na svojo zahtevo pravico pridobiti od organa informacijo javnega značaja tako, da jo pridobi na vpogled, ali pa pridobi njen prepis, fotokopijo, ali njen elektronski zapis. Organ lahko v skladu z določbo 26. člena ZDIJZ v celoti ali delno zavrne zahtevo prosilca samo, če ugotovi, da zahtevani podatek oziroma dokument pomeni izjemo iz 6. člena ZDIJZ, razen če je javni interes do razkritja informacije močnejši od javnega interesa ali interesa drugih oseb za omejitev dostopa do zahtevane informacije.

V skladu s 37. členom ZDIJZ in 28. členom Uredbe o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Ur. l. RS, št. 76/2005) je Urad do konca meseca januarja tekočega leta dolžan pripraviti letno poročilo o izvajanju ZDIJZ za preteklo leto.

V letu 2011 je Urad prejel 57 zaprosil za posredovanje informacij javnega značaja, od tega je na 43 zadev odgovoril v celoti, delno na 5 zadev, 9 zadev pa zavrnil.

6 MEDNARODNO SODELOVANJE

Pravna podlaga za mednarodno delovanje Urada je določena s 65., 66. in 67. členom Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma, ki pooblašča Urada, da izmenjuje podatke s tujimi organi, pristojnimi za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma. Poglavje omenjenega zakona, ki se nanaša na mednarodno sodelovanje tudi določa pogoje, pod katerimi lahko Urad začasno ustavi transakcijo na pobudo tujega organa oz. mu omogoča, da v okviru svojih nalog preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma pošlje pisno pobudo tujemu organu za zaustavitev transakcije v primeru utemeljenega suma pranja denarja ali financiranja terorizma.

Urad ima določene pristojnosti tudi na podlagi Konvencije Sveta Evrope št. 198 o pranju, odkrivanju, zasegu in odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem in o financiranju terorizma, ki jo je Slovenija podpisala 28. marca 2007, ratificirala 26.4.2010, veljati pa je pričela 1.8.2010. Urad je v konvenciji predviden kot centralni organ, preko katerega bi šla vsa zaprosila in zahtevki, ki se nanašajo pranje denarja, odkrivanje, zaseg in odvzem premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem pranja denarja in financiranjem terorizma.

V nadaljevanju prikazujemo aktivnosti Urada na področju mednarodnega sodelovanja in sicer ločeno za področje multilaterale in bilaterale.

6.1 MULTILATERALNO SODELOVANJE

V tem delu predstavljamo aktivnosti Urada, ki so se leta 2011 nanašale predvsem na sodelovanje v mednarodni skupini EGMONT, medtem ko so aktivnosti Urada v okviru Sveta Evrope in Evropske Unije podrobneje opisane v poglavju »Preventiva in nadzor«.

6.1.1 Aktivnosti v okviru mednarodne skupine EGMONT⁸

V letu 2011 se je predstavnik Urada udeležil plenarnega zasedanja skupine EGMONT, ki je potekalo od 11.7. do 15.7.2011 v Erevanu, v Armeniji, medtem ko se sestanka delovnih podskupin skupine EGMONT, ki je potekalo marca 2011 na Arubi ni udeležil noben predstavnik Urada.

⁸ Skupina EGMONT je bila ustanovljena 8. 6. 1995 v Bruslju z namenom izboljšanja mednarodnega sodelovanja med sorodnimi uradi na področju boja proti pranju denarja, naš Urad pa je bil eden izmed njenih ustanovnih članov. Konec leta 2011 je skupina EGMONT združevala 127 uradov iz celega sveta. Cilj skupine je vzpostavljanje in razvijanje sodelovanja med članicami, izmenjava informacij, izobraževanje in razvoj novih uradov po svetu. Pod njenim okriljem delujejo štiri delovne podskupine in sicer za pravne zadeve, za izobraževanje (s podskupino za informacijsko tehnologijo), za pomoč tistim državam, ki ustanavljajo sorodne urade, in podskupina za operativne zadeve.

V nadaljevanju predstavljamo delo predsedstva skupine EGMONT in njenih posameznih delovnih skupin:

Predsedstvo skupine EGMONT se je v letu 2011 ukvarjala z možnostjo dopolnitve dokumenta »Egmont Group Charter« ter z njim povezanimi dokumenti (ki so bili sprejeti že leta 2007) glede na razvoj in spremembe v skupini EGMONT. Predsedstvo je predlagalo predstojnikom uradom, da bi pospešili izmenjavo informacij z mednarodnimi partnerji skupine EGMONT, ki bi imeli le omejen dostop do informacij na zaščiteni računalniški mreži Egmont Secure Web (ESW). Poleg tega se je predsedstvo v letu 2011 ukvarjalo tudi s proračunom za obdobje med leti 2011 in 2012, letnimi prispevki uradov članov skupine EGMONT, problemi pri izmenjavi podatkov med sorodnimi uradi (nekateri uradi namreč ne upoštevajo Pravil za izmenjavo podatkov skupine EGMONT), sodelovanju s FATF (Financial Action Task Force) pri spremembah FATF priporočil številka 26 (R.26) in 40 (R.40) ter morebitno posledično spremembo EGMONT-ovih pravil za izmenjavo podatkov.

Na plenarnem zasedanju v Armeniji je bilo v skupino EGMONT sprejetih sedem novih uradov in sicer iz Azerbajdžana, Kazahstana, Malija, Maroka, Samovih otokov, Salomonovih otokov in Uzbekistana, tako da se je konec leta 2011 število uradov v skupini EGMONT povzpelo na 127.

Operativna delovna skupina je v letu 2011 namenjala pozornost predvsem napredku pri projektih kot so pospeševanje izmenjave podatkov, vpliv finančne krize (skupen projekt z Wolfsberg Group) ter vpliv davčnih kaznivih dejanj (kot predhodnih kaznivih dejanj) na pranje denarja. Operativna delovna skupina bo nadaljevala delo v projektih o kaznivih dejanj s področja davkov, financiranja terorizma ter korupcije. Poleg tega sta bila odobrena projekt o razvrstitvi poročilo sumljivih transakcijah (kjer je nosilec libanonski urad) ter projekt o tržnih goljufijah (kjer je nosilec ameriški urad).

Skupina za sprejem novih članic je na svojih sestankih v letu 2011 obravnavala statuse uradov, ki so zaprosili za članstvo v skupini EGMONT in ugotovila, da je na seznamu kandidatov za članstvo še vedno 91 uradov, od katerih jih je bilo 16 v zadnji fazi pred sprejetjem v skupino EGMONT, 12 držav v začetku postopka, medtem ko je bilo 63 držav še vedno v postopku nadziranja s strani tistih uradov, ki so bili imenovani kot njihovi »sponzorji«. Mednarodne organizacije (Svetovna banka, OSCE itd.) so predstavile svoje projekte s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki so jih izvajale v državah, za katere so bile pristojne.

Pravna delovna skupina je na svojih sestankih obravnavala teme kot so priključitev računalniške mreže FIU.NET k EUROPOL-u, prispevek skupine EGMONT k izmenjavi podatkov med uradi (FATF priporočili št. 26 in 40) ter predlagala študijo o neodvisnosti posameznih uradov, ki jo je pripravil nizozemski urad. Člani te delovne skupine so morali pripraviti svoje pripombe, tako da se bo lahko diskusija o tej študiji nadaljevala na zasedanjih skupine EGMONT v letu 2012. Svetovna banka je predstavila zaključke skupne študije s skupino EGMONT, ki se je nanašala na pristojnost uradov za zaustavitev sumljivih transakcij.

Skupina za informacijsko tehnologijo je v letu 2011 dokončala model FISMM (FIU Information System Maturity Model) – »razvoj informacijskega sistema urada« - ki bo omogočal različno velikim uradom, da obstoječ informacijski sistem izkoristijo v največji možni meri. Ta delovna skupina je pripravila (skupaj z ameriškim uradom) tudi seminarsko delo s področja varnosti z naslovom »Navodila za varnost urada«, ki uradom daje smernice v zvezi z varnostjo urada kot celote, fizičnega varovanja, varovanja osebja ter varnosti računalniške opreme. ICAR (International Centre for Asset Recovery) je predstavil računalniško orodje ARIS, ki omogoča osebju uradov dostop do podatkov, ki se nanašajo na fizične oziroma pravne osebe v relativno kratkem času.

Skupina za izobraževanje je v letu 2011 nadaljevala s predavanji, namenjenimi uradom, članom skupine EGMONT ter s sodelovanjem z mednarodnimi organizacijami z namenom povečanja učinkovitosti uradov. Teme predavanj so bile strateška analitika, izmenjava podatkov, sodelovanje uradov z organi odkrivanja in pregona, nove plačilne metode, korupcija itd..

6.2 BILATERALNO SODELOVANJE

Za bilateralno sodelovanje v letu 2011 so bili značilni številni stiki med Uradom ter sorodnimi uradi iz drugih držav z namenom izmenjave podatkov v konkretnih zadevah. Leta 2011 je Urad na podlagi 65. člena ZPPDFT poslal 174 zaprosil v 118 zadevah v 39 držav ter na osnovi 66. člena ZPPDFT prejel 104 zaprosila v 83 zadevah iz 30 držav.

V primerjavi z letom 2010, ko je Urad poslal 210 zaprosil sorodnim uradom iz 46 držav v skupno 79 zadevah ter prejel 120 zaprosil iz 31 držav v skupno 91 zadevah, **lahko ugotovimo, da se je število poslanih zaprosil zmanjšalo za 17%, število prejetih zaprosil pa je nižje za 8,6%**

V letu 2011 smo največ podatkov izmenjali s pristojnimi uradi iz Italije, Hrvaške, Cipra, Bosne in Hercegovine, Rusije, Velike Britanije, Nemčije in Luksemburga.

7 FINANČNO MATERIALNO POSLOVANJE

Višina proračunskih sredstev, dodeljenih Uradu, je za leto 2011 znašala 676.274 EUR. Od tega zneska je bilo za plače, druge osebne dohodke in prispevke delodajalca za socialno varnost namenjeno 604.672 EUR (ali 89,41 %), za izdatke za blago in storitve 62.538 EUR (ali 9,24 %) ter za plačilo članarine mednarodne delovne skupine EGMONT 3.278 EUR (ali 0,48%). Zaradi izvajanja varčevalnih ukrepov porabe na postavki za investicije v letu 2011 nismo imeli.

Na predlog Urada se je struktura planiranih sredstev znotraj posameznih postavk do konca leta 2011 nekoliko spremenila, saj so bile med letom opravljene manjše prerazporeditve sredstev. Od celotnega zneska odobrenih sredstev v višini 676.274 EUR je Urad v letu 2011 porabil 670.488 EUR oziroma 99,14 % vseh dodeljenih sredstev.